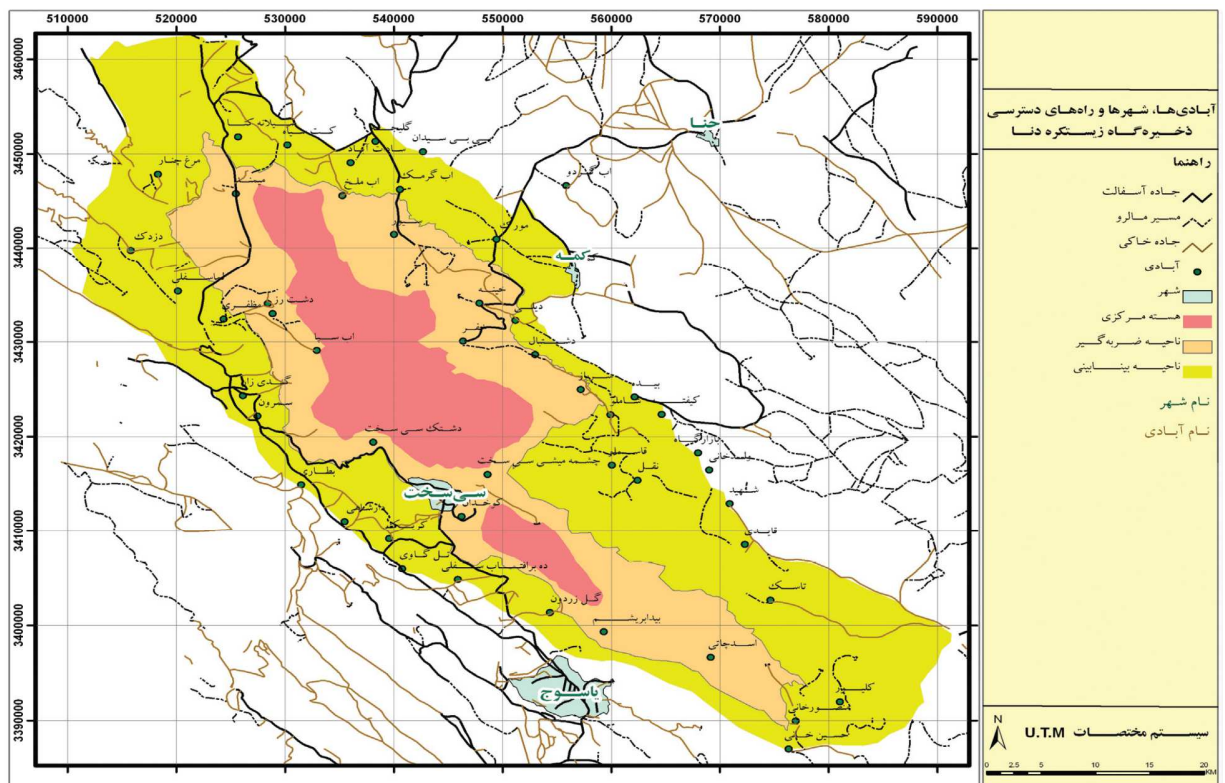

به نام خدا

معرفی ذخیره گاه زیست کره دنا

ذخیره گاه زیست کره دنا

برنامه انسان و کره مسکون سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد در سال ۱۹۷۱ پایه گذاری شد. هدف از ایجاد این برنامه، گسترش و ترویج رویکردهای بین بخشی جهت مدیریت و بهره برداری پایدار از تنوع زیستی در زیست بوم ها و انجام پژوهش و آموزش در این زمینه و نیز بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع محلی و بومی است. تحقق این هدف با ایجاد ذخیره گاه های زیست کره و نیز شبکه جهانی ذخیره گاه ها پیگیری می گردد. از جمله اهداف اصلی ایجاد این شبکه ذخیره گاهی، ایجاد زمینه علمی مناسب جهت هماهنگی بین کشورها و تبادل دانش علمی به منظور جلوگیری از کاهش روند روبه نابودی تنوع زیستی است (مجنونیان، هنریک، ۱۳۷۴). ذخیره گاه زیست کره دنا دهمین ذخیره گاه زیست کره در ایران دنا نام دارد که پانصد و پنجاهمین ذخیره گاه زیست کره در شبکه ذخیره گاهی محسوب می شود. بخش هایی از این ذخیره گاه با مناطق حفاظت شده دنا و دنا شرقی و منطقه شکار ممنوع پادنا در استان های اصفهان و کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری همپوشانی دارد. این ذخیره گاه زیست کره با مساحتی معادل ۲۵۵۵۳۷ هکتار

در غرب کشور و در دل رشته کوه های زاگرس واقع شده است (شیرین ابوالقاسمی و همکاران، پروژه حفاظت از تنوع زیستی زاگرس مرکزی، ۱۳۹۰).

شکل ۱. نقشه زون بندی ذخیره گاه زیست کره دنا

موقعیت و وسعت : این منطقه در شمال استان و بخشی از آن در جنوب استان اصفهان قرار دارد.
طول و عرض جغرافیایی آن به شرح ذیل است .

عرض شمالی : ۳۰ ۵۲ - ۳۱ ۱۵

طول شرقی : ۵۱ - ۹ - ۵۱ - ۳۶

این منطقه با وسعتی حدود یکصد هزار هکتار (۹۳۸۲۱ هکتار) واقع در شهرستان دنا (۷۰٪) و سمیرم اصفهان (۳۰٪) قرار گرفته است . اوج چین خوردگی زاگرس با ارتفاع ۴۴۲۵ متر در منطقه حفاظت شده دنا می باشد . دنا دارای چهل قله بالاتر از ۴۰۰۰ متر دارد که مورد توجه و علاقه وافر هر بیننده بویژه کوهنوردان می باشد .
در دهه های اخیر در نتیجه تغییرات جمعیت، نظام های اقتصادی و اجتماعی، کاهش روش های مدیریت و کاربری سستی زمین و توسعه ناپایدار و نامتوازن، تنوع زیستی ذخیره گاه زیست کره دنا رو به کاهش نهاده است. فعالیت های جزیره ای و ناهماهنگ، بدون مشارکت جوامع محلی بوده و در مجموع هیچ گونه تاثیری در حفاظت از تنوع زیستی و توان اکولوژیکی نداشته است.

خلاصه ویژگی های ذخیره گاه زیست کره دنا

توضیحات	خصوصیات
	موقعیت مکانی
۲۵۵۵۳۷ هکتار	مساحت
رژیم بارندگی - مدیترانه ای در فاصله ماه های آذر تا آخر اردیبهشت، فصول خشک منطبق بر فصل تابستان	وضعیت اقلیمی
سرچشمه های رودخانه کارون بزرگ و بخشی از حوزه آبخیز رودخانه "دز"	وضعیت حوزه آبریز
-	وسعت کل تالاب ها
حدود ۱۶۷ هزار هکتار جنگل در منطقه دنا وجود دارد. به عبارت دیگر ۸۱ درصد مساحت منطقه دنا را جنگل تشکیل می دهد	وسعت کل جنگل
حدود ۳۰,۴ هزار هکتار از مساحت منطقه (معادل ۱۴,۷ درصد) را مرتع به خود اختصاص داده است.	وسعت کل مراتع
متوسط ۲۴۲۰ متر از سطح دریا	بازه ارتفاع
تحت پوشش اراضی ملی - مستثنیات - اراضی اموات - اراضی اوقافی	وضعیت مدیریت و تصدی اراضی
یک پارک ملی (دنا)، دو منطقه حفاظت شده (دنا، دنا شرقی)، یک شکار ممنوع (پادنا)	وضعیت حفاظت (تعداد و درجه اهمیت آن ها)
دنا در فهرست ذخیره گاه های زیست کره برنامه انسان و کره مسکون یونسکو ثبت شده است.	ثبت در نهاد های بین المللی
حدود ۸۶۰ گونه متعلق به ۳۷۶ جنس از ۷۳ خانواده گیاهی، ۳۰ گونه از پروانه های در ذخیره گاه بیوسفری دنا شناخته شده اند. ۸ گونه ماهی، ۲۵ گونه خزنده، بالغ بر ۸۵ گونه پرنده، بالغ بر ۲۵ گونه از پستانداران متعلق به ۷ راسته	ارزش های اکولوژیکی (تعداد و تنوع گونه های شاخص تنوع زیستی)
آب، منابع ژنتیکی، گیاهان دارویی، چوب، ایجاد خاک، جلوگیری از فرسایش خاک، چرخه های غذایی، مواد خام، تنوع زیستگاهی، پروتئین و محصولات لبنی، محصولات کشاورزی، آبیاری پروری	تولبدات و خدمات ذخیره گاه زیست کره دنا

منبع: مطالعات ارزیابی توان اکولوژیک کوهستان زاگرس مرکزی

ویژگی های طبیعی ذخیره گاه زیستکره دنا

ذخیره گاه زیستکره دنا یکی از نقاط با ارزش از منظر غنای زیستی در جهان محسوب می شود. مهمترین پدیده طبیعی در محدوده این ذخیره گاه، رشته کوه دنا است که از شمال غرب به سمت جنوب غرب همچون دیواره ای سترگ به طول ۸۰ کیلومتر امتداد یافته و با دارا بودن ۴۷ قله با ارتفاع بیشتر از ۴۰۰۰ متر در زمره نواحی ارزشمند کوهستانی کشور و منطقه می باشد. این ناحیه بخش مهمی از سرچشمه های رودخانه کارون بزرگ و بخشی از حوزه آبخیز رودخانه "دز" را شامل می شود. زیستگاه های ارزشمند منطقه آن را به یکی از نواحی مهم از دیدگاه زیست بوم های جنگلی بلوط غرب، مراتع کوهستانی منحصر به فرد، رویشگاه گیاهان با ارزش داروئی، خوراکی و زینتی و در نهایت منطقه ای با ارزش جهت تأمین نیازهای جوامع انسانی اعم از شهری، روستایی و عشایری تبدیل کرده است. این منطقه همچنین مظهر و نمود سرافرازی و آزادگی عشایر و مردمی است که در کوهپایه های این ناحیه کوهستانی در طول هزاران سال زندگی کرده و غنای فرهنگی خاصی به این ناحیه از میهن بخشیده اند. حداقل دمای مناطق ۲۷- و حداکثر آن ۴۹ درجه سانتی گراد به ترتیب در ایستگاه های یاسوج و پاتاوه گزارش گردیده است. متوسط رطوبت نسبی منطقه ۴۶/۴٪ است که بیشترین مقدار این فاکتور در دی ماه حدود ۷۱/۳٪ و کمترین مقدار آن مربوط به مردادماه حدود ۲۶/۲٪ گزارش شده است. متوسط سالانه بارش در این ایستگاه سی سخت نیز معادل ۸۲۳ میلی متر گزارش شده است (شیرین، ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۹۰). تعداد ۴۲ روستا در محدوده ذخیره گاه زیستکره دنا با جمعیتی در حدود ۱۹۲۰۰ نفر قرار گرفته است. شغل غالب مردم در این محدوده کشاورزی، باغداری و دامداری است.

تنوع زیستی ذخیره گاه زیست کره دنا

این منطقه ناحیه ای است کاملاً کوهستانی و اختلاف ارتفاع بلندترین و پست ترین نقطه منطقه حداقل ۳۰۰۰ متر می باشد. چنین اختلاف ارتفاعی با وجود قله هایی بلند، دیواره های عظیم و دره های عمیق ممکن گردیده است. مرز شرقی دنا را گردنه بیژن و مرزهای شمالی، غربی و جنوبی آنرا دورودخانه ماربر و بشارمشخص می نماید. در دامنه های دنا دره های متعددی وجود دارد که پر از چشمه های کوچک و بزرگ است. بسیاری از این چشمه ها از زیر برف می جوشند و از دامنه های پرشیب دنا، کف آلود و پر شتاب سرازیر می شوند و از صخره های بلند فرومی ریزند، به هم می پیوندند و رودخانه های سرد، شیرین و زلال بشاروخرسان را تشکیل می دهند.

گونه های جانوری و گیاهی شاخص ذخیره گاه زیست کره دنا

فون جانوری

حیات وحش دنا معرف سیمای جانوری زاگرس است. از جمله جانوران این منطقه عبارتند از: خرس های قهوه ای بزرگ، کبک های عظیم الجثه دری، انواع عقابها و کرکسها، سنجاب معروف ایرانی، سمور، راسو، پلنگ، گرگ، انواع گربه های وحشی خصوصاً گربه وحشی، سیاه گوش و پرندگانی چون شاهین، بحری، کبک، سنگ چشم، کمر کولی، انواع چکاوکها

وسهره ها در دامنه دنا زندگی می کنند. در این منطقه امکان دیدن پرنده زیبا ونادر هما که با پرواز آرام و پرشکوهش بیش از هر جای دیگر رشته کوه زاگرس مشاهده می شود. خوشبختانه تعداد کبک دری در طی سنوات اخیر در قله های دنا بسیار دیده می شود. صدای دلنشین ودلنواز از این پرندگان بیش از هر موسیقی و آهنگی صیقل دهنده روح آدمی است. گونه های جانوری از گونه های نادر و در معرض خطر انقراض می باشند. خوشبختانه با حفاظت بیش از ۱۵ سال که از این زیست بوم حیاتی به عمل آمده ما شاهد رشد و تکثیر گونه های حائز اهمیتی چون کل و بز، خرس قهوه ای ، خوک وحشی ، پلنگ و می باشیم.

تنوع زیستی پستانداران: حدود ۲۵ گونه از پستانداران متعلق به ۷ راسته در ذخیرگاه دنا شناخته شده اند. در جدول زیر اسامی این گونه ها موجود است.

(۱) راسته گوشتخواران:

نام پستاندار	گونه	جنس
پلنگ	Pardus	Panthera
گرگ	Lupus	Canis
شغال	Aureus	Canis
روباه	Vulpes	Vulpes
گربه ی وحشی	Sylvestris	Felis
کفتار	Hyaena	Hyaena
سیاه گوش	Linx	Linx
خرس قهوه ای	Arctos	Ursus
سمور سنگی	Foina	Martes
شنگ	Lutra	Lutra
گور کن	Meles	Meles

(۲) راسته ی زوج سمان (Artiodactyla):

نام پستاندار	گونه	جنس
کل و بز	Aegagrus	Cpra
گراز	Scrofa	Sus
قوچ و میش	Gmelini	Ovis

تذکر: قوچ و میش منقرض شده است.

۳) راسته ی جونندگان (Rodentia): حدود ۹ گونه از جونندگان در این منطقه حضور دارند.

نام پستاندار	گونه	جنس
سنجاب ایرانی	Anomalus	Sciurus
سنجاب درختی	Nitedula	Dryomys
تشی	Indica	Hystrix
ول حفار کردی	Lutescens	Ellobios
ول حفار اجتماعی	Socialis	Microtus
موش کشتزار دشتی	Witherbyi	Apodemus
موش خانگی	Muscular	Mus
موش کور	Street	Talpa
موش دوپا	Elater	Allactaga

۴) راسته ی خرگوشان (Lagomorfa): فقط یک نوع خرگوش اروپایی (Lepus europaus) در این منطقه یافت می شود.

نام پستاندار	گونه	جنس
خرگوش اروپایی	Europaus	Lepus

۵) راسته ی خفاش ها: ۲ گونه خفاش در منطقه دیده می شوند که در طیف وسیعی از زیستگاه زندگی می کنند.

نام پستاندار	گونه	جنس
خفاش نعل اسبی بزرگ	Ferrumequinum	Rhinolophus
خفاش سفید	kuhli	Pipistrelus

۶) راسته ی حشره خور ها (Soricomorpha): فقط یک گونه حشره خوار در منطقه حضور دارد.

نام پستاندار	گونه	جنس
حشره خور دندان سفید کوچک	suaveolens	Crocidura

تنوع زیستی پرندگان منطقه: حدود ۱۶ گونه از پرندگان در منطقه شناسایی شده اند.

نام پرنده	گونه	جنس
عقاب طلایی	chrysaetos	Aquila
هما	barbatus	Gypaetus
قرقی	nisus	Accipiter

جنس	گونه	نام پرنده
Buteo	rufinus	سارگپه پابلند
Falco	tinnunculus	دلیجه ی معمولی
Alectoris	chukar	کبک
Tetraogallus	caspius	کبک دری
Otus	scops	مرغ حق
Strix	aluco	جغد جنگلی
Dendrocopos	medius	دار کوب سرسرخ
Dendrocopos	syriacus	دار کوب سوری
Sitta	europaca	کمر کولی درختی
Sitta	tephronata	کمر کولی بزرگ
Sitta	neumayer	کمر کولی کوچک
Montifringilla	solitarius	گنجشک برفی
Irania	Gutturalis 8	سینه سرخ ایرانی

تنوع دوزیستان منطقه: حدود دو گونه دوزیست در منطقه وجود دارد.

جنس	گونه	نام دوزیست
Buto	viridis	وزغ سبز
Rana	ridibunda	قورباغه سبز

تنوع خزندگان منطقه: ۱۲ گونه از خزندگان در این منطقه شناسایی شده اند.

(۱) مارمولک ها: ۷ گونه مارمولک شناسایی شده در منطقه داریم که در جدول زیر به آنها اشاره می کنیم.

جنس	گونه	نام خزنده (مارمولک)
Ophisops	Elegans	لاسترای مارچشم
Laudakia	Nupta	آگامای پولک درشت
Trapelus	Lessonae	آگامای البویه
Timon	Princeps	لاسترای زاگرسی
Trachylepis	Septemtaeniata	اسکینگ علفزار
Ablepharus	Pannonicus	اسکینگ مار چشم آسیایی
Carinatogecko	Aspratilis	گکوی ناوپولک ایرانی

(۲) مارها: حدود ۴ گونه مار در این منطقه شناسایی شده اند.

نام خزنده(مار)	گونه	جنس
افعی پلنگی	Rhinopoma	Telescopus
گرزه مار	Lebetina	Macrovipera
مار کرمی شکل دور آسیا	Vermicularis	Typhlops
کور مار تاتاری	Tataricus	Eryx

۴) لاک پشت ها: فقط یک گونه لاک پشت در منطقه داریم.

نام لاک پشت	گونه	جنس
لاک پشت مهمیزدار	Boxtonii	Testudo

تنوع ماهیان منطقه: ما حدود ۸ گونه شناسایی شده در منطقه داریم که زیستگاه آنها رودخانه بشار و ماربر است.

نام ماهی	گونه	جنس
لپک	Mossulensis	Alburnus
بلیزم	Lacerta	Barbus
زردپر	Aculeate	Capoeta
سارده	Damascina	Capoeta
نازک	Regium	Chondrostoma
گل چراغ	Rufa	Garra
گربه های ماهی	Silviae	Glyptothorax
سگ ماهی	Kosswigi	Turcinemachel ius

تنوع پروانگان(روزپرک ها) منطقه: مهمترین پروانه های منطقه حدود ۱۲ گونه میباشد.

گونه	جنس
Marloyi	Erynnis
Alexanor	Papilio
Callidice	Potia
Aurorina	Colia
Sassanides	Satyrrium
Acamas	Cigaritis
Eudymion	Turanana
Alcedo	Pledejus
Barmifiruze	Polymmatus
Ardshira	Polymmatus
Farsica	Callophrys
Shirazica aryana	Hyporephele

فلور گیاهی

در دامنه های جنوبی تا ارتفاع ۲۵۰۰ متر فقط جنگل بلوط همه جا را پوشانده است. در میان این درختان و نواحی و ارتفاعات مختلف گونه های جنگلی دیگری نظیر بنه کیکم، ارژن، شن و انواع بادام کوهی مشاهده می شود. اما تسلط کامل با گونه بلوط *Quercus Branti* می باشد. از ارتفاع ۲۵۰۰ متر به بالا جنگل بلوط تمام شده و درختچه های ارژن، شن، انواع گونها و درختان سرو کوهی دیده می شود. از ارتفاع ۳۵۰۰ متر به بالا اثری از درخت و درختچه در این منطقه مشاهده نمی شود و تنها شاهد پوششی از گونها و گیاهان علفی و بوته ای در سطح زمین می باشیم. از ارتفاع ۴۰۰۰ متر به بالا دیگر خبری از بوته های سطحی منطقه نیست و تنها شاهد گیاهان کوچک و زیبایی در پناه سنگها و شکاف صخره ها هستیم. برخی از این گیاهان در اوایل تابستان گلهای ریز، رنگین و بسیار زیبایی به بار می آورند. حداقل ۱۲۰۰ گونه گیاهی در منطقه شناسایی که از این تعداد ۵۰ گونه آندمیک مختص این منطقه می باشد. حدود ۸۶۰ گونه متعلق به ۳۷۶ جنس از ۷۳ خانواده ی گیاهی در منطقه شناسایی شده اند.

۴۲۳ گونه از ۱۶۲ جنس، پرتنوع ترین خانواده های گیاهی منطقه محسوب می شوند که در جدول زیر به آنها اشاره می کنیم.

Name	خانواده گیاهی
Asteraceae	کاسنی
Papilionaceae	نخودیان
Apiaceae	چتریان
Poaceae	گندمیان
Lamiaceae	نعنا
Astragalus	گون ها
Fritillaria	لاله ی واژگون
Primulaceae	پامچال ها

گیاهان واجد ارزش کاربردی: این گیاهان در ۳ گروه طبقه بندی می شوند.

گیاهان دارای ارزش دارویی / خوراکی

- گیاهان دارای ارزش خوراکی

- گیاهان دارای ارزش زینتی و فضای سبز

گیاهان واجد ارزش دارویی/خوراکی: حدود ۱۴ گونه از این گیاهان شناسایی شده اند.

نام گیاه	گونه	جنس
چوبک ها	Spp	Acanthophyl um
خارشتر	Camelorum	Alhagi
گاوزبان بدل	Italic	anchusa
کاسنی	Intybus	cichorium

نام گیاه	گونه	جنس
شیرخشت	nummularioides	Cotoneaster
انقوزه	Assa-foetide	Ferula
قاسنی	Gummosa	Ferula
بذالبنج	Reticulates	Hyosciamus
اکلیل کوهی	Officinalis	Melilotus
گل اروانه	Hydrangea	Salria
خاکشیر	Sophia	Sisymbrium
کلپوره	Policum	Teucrium
آویشن دنايي	Daenensis	Thymus
آویشن	Kotschyanus	Thymus

گیاهان دارای مصرف خوراکی: حدود ۱۷ گونه ی گیاهان دارای مصرف خوراکی در منطقه شناسایی شده اند .

نام گیاه	گونه	جنس
موسیر	Ascalonicum	Allium
بخورک	Scoparia	Amygdalus
کور	Spinoso	Capparis
زالزالک	Spp	Crataegus
سنجد	Angustifolia	Elaeagnus
انجیر	Carica	Ficus
کنگر	Tournefortii	Gundelia
گردو	Regia	Juglans
خنجوک	Khinjuk	Pistacia
انچوپک	Glabra	Pyrus
ربواس	Ribes	Rheum
سماق	Coriaria	Rhus
جاشیر	ferulaceae.	Prangos
چویل	Angulate	Ferulago
کرفس کوهی	Odoratissima	Kelussia
بیلهر	Aucheri	Dorema
تره کوهی (سیر وحشی)	Ampeloprasum	Allium

گیاهان واجد ارزش زینتی و فضای سبز: ما حدود ۱۰ گونه ی گیاهی با ارزش زینتی در منطقه داریم.

نام گیاه	گونه	جنس
کیکم	Minspessulanum	Acer
محلّب	Malaleb	Cerasus
میخک ها	Spp	Dianthus
ون- زبان گنجشک	Rotundifolia	Fraxinus
لاله واژگون	Imperialis	Fritillaria
لاله واژگون ایرانی	Prsica	Fritillaria
ارس	Excels	Juniperus
خار عروس	Persica	Morina
جرید	Wilhelmsiana	Salix
لاله	Cuspidate	Tulipa

تیپ جنگلی دنا

گونه های چوبی دنا حدود ۱۰ گونه می باشد که گونه ی غالب آن تا ارتفاع ۲۵۰۰متری بلوط) *brantiiQuercus* می باشد. که در حال حاضر این گونه اصلا گونه زایی ندارد و در حالت زوال قرار دارد.

نام گیاه	گونه	جنس
بلوط	Brantii	Quercus
بنه	Attantica	Pistacia
زالزالک	Aronia	Crataegus
شن	Nummularifolia	Lnincera
بادام کوهی	Lycioides	Amygdalus
بخورک	Scoparia	Amygdalus
شیر خشت	Integerrima	Cotoneaster
روناس	Microcarpa	Cerasus
ارس	Excels	Juniperus
ارژن	orientalis .	Amygdalus
...

تیپ مناطق کوهستانی دنا: این تیپ در ارتفاع بیش از ۲۵۰۰متری قرار دارند. عمدتاً از گون ها، گندمیان و گیاهان بالشتکی تشکیل شده اند. ۱۰ گونه که در زیر به آنها اشاره می کنیم.

گونه	جنس
Spp	Astragalus
Spp	Acanthophyllum
Spp	Acantholimon
Tomentellus	Bromus
Cornuta	Onobrychis
Barbata	Stipa
Denaensis	Thymus
Spp	Ferula
Ferulacea	Prangos
Spp	Qryzopsis

پوشش گیاهی دامنه ها و شیب های کوه دنا: پوشش گیاهی غالب این مناطق اکثراً از گونه های زیر تشکیل شده است:

نام گیاه	گونه	جنس
گوش بره	Spp	Phlomis
فرفیون ها	Spp	Euphorbia
گل گندم	Spp	Centaurea
بادام کوهی	Scoparia	Amygdalus
جاز	Seudonegundo	Vitex

پوشش گیاهی اراضی تپه ماهوری: پوشش گیاهی غالب این مناطق در جدول زیر موجود می باشد.

نام فارسی	English name
جارو	Scariola
فرفیون	Euophorbia
هزار خار	Cousinia
گون خاردار	Astragalus

ارزش‌های ذخیره گاه زیست کره دنا

ارزش های ذخیره گاه زیست کره دنا از نظر ورزشی و تفرجگاهی، جذب توریست، پژوهش، آموزش، تربیت نیروی انسانی و ... بسیار بالاست و تنوع پدیده های بارز زمین شناختی و زیستی آن دنا را به موزه ای عظیم و زنده از گیاهان، جانوران و همه پدیده های زمین شناسی تبدیل کرده است.
جدول (۲): ارزش های اصلی ذخیره گاه زیست کره دنا

کارکرد	خدمات	کالا و خدمات تولیدی
تنظیمی	تعدیل اقلیمی	ذخیره گاه زیست کره دنا با داشتن کوهستان دنا مانند سدی در مقابل جریانات هوا قرار گرفته، موجبات تغییرات دما و بارندگی در ارتفاعات را فراهم می آورد
	تنظیم گاز	تولید اکسیژن، ترسیب و انباشت کربن
	تعدیل مواد سمی	رودخانه ها با توان خود پالایی موجب تعدیل مواد سمی و آلاینده ها می شوند
	نگهداری خاک	پیشگیری از فرسایش خاک، حفظ حاصلخیزی خاک
	کنترل سیلاب و طوفان و ریزگردها	اکوسیستم های جنگلی، مرتعی، کوهستانی در پیشگیری از فرسایش خاک و حفظ حاصلخیزی خاک نقش دارند
	دره ها	کریدورهای عبور آب، هوا، خاک، مواد غذایی، جابجایی جانوران
زیستگاهی	تنوع زیستی	وجود اختلاف ارتفاع در منطقه موجب تنوع آب و هوایی و شرایط اکولوژیک خاص و تنوع زیستگاهی غنی شده است.
	ذخیره گاه	حفظ تنوع زیستگاهی و گونه های گیاهی و جانوری بانک اطلاعات ژنتیکی زیستگاه امن برای گونه های در معرض خطر انقراض
	حمایت از زنجیره غذایی	دارای زیست بوم های مختلف و حمایت از شبکه غذایی
	سیمای سرزمین	تنوع زیست بومی کوهستانی
تولیدی	آب شیرین	کوهستان دنا به عنوان برج آبی ایران
	غذا	محصولات زراعی، باغی و دامی
	خاک مناسب	در کشاورزی پربازده استفاده می شود
	چوب	استفاده از اکوسیستم جنگلی در جهت تولید سوخت که از منابع معیشتی جوامع محلی است
	محصولات غیر چوبی	تولیدات درختان جنگلی در جهت مصارف دارویی، خوراکی و فروش جهت تامین معاش

مراتع جهت چرای دام و تولید مواد گوشتی و لبنی جهت امرار معاش	علوفه و غذای دام	
گیاهان دارویی بومی جهت مصارف (دارویی، خوراکی و زینتی) برای تامین معاش	گیاهان دارویی	
تولید برق از باد و سایر انرژی های سالم	انرژی	
توان پرورش ماهی سردآبی و صید ماهیان از رودخانه های بشار و ماربر از منابع معیشت جوامع محلی ذخیره گاه هست	آبزی پروری و صید	
خاک و آب مناسب جهت توسعه کشاورزی	توسعه کشاورزی	
ذخیره گاه محل سکونت و تأمین معیشت بخش اعظمی از مردم شهرستان های دنا، بویراحمد و سمیرم می باشد	توسعه اقتصادی و اجتماعی	
تنوع توپوگرافی و اکولوژیکی سیمای سرزمین ذخیره گاه زیست کره دنا، پتانسیل توسعه توریسم پایدار در منطقه را ایجاد نموده و دربرگیرنده زیست بوم های مختلف طبیعی و انسانی، عشایری، رودخانه ای، جنگلی و مرتعی است.	توریسم، اکوتوریسم، تفریح و تفرج	اطلاعاتی
زادگاه بخشی از تمدن های کهن باستان ایران	مذهبی و تاریخی	
ذخیره گاه زیست کره دنا از جنبه های مختلف، موضوع تحقیقات دانشگاهی، مقالات و کارهای میدانی - آموزشی است.	علمی و آموزشی	

تهدیدات تنوع زیستی

در حال حاضر تنوع زیستی در ذخیره گاه زیست کره دنا با دو تهدید روبرو است: تغییر کاربری زمین هایی که از تنوع زیستی غنی برخوردارند و برداشت ناپایدار از تنوع زیستی. این موارد هم به تنهایی و هم در ترکیب با یکدیگر عمل می کنند که گاهی منجر به تخریب شدید و بازگشت ناپذیر می گردد. در برخی از نواحی نیز کیفیت اراضی به شکل غیر قابل برگشتی در حال تخریب اند، علاوه بر این، منفک شدن سکونت گاه های تنوع زیستی به شکل فزاینده ای سکونت گاه های مجاور برای پستانداران بزرگ تر به ویژه برای خرس و گرگ که به فضای گسترده های نیاز دارند را سخت تر می سازد. در نهایت، یک رشته تهدیدات کوچک تر و محلی شامل آلودگی، فعالیت های معدنی و گونه های مهاجم بیگانه، شرایط را در این مکان ها وخیم تر می نماید. مهمترین عوامل تهدید کننده و راهکارها تنوع زیستی مرتبط با محدوده های ذخیره گاه زیست کره دنا را می توان به طور خلاصه و در غالب محورهای مختلفی معرفی کرد.

توضیحات	تهدیدات
کشت زبراشکوب جنگل، فعالیت های کشاورزی و کاربرد نامناسب نهاده ها، برداشت بیش از پتانسیل منابع آب و خاک، برداشت بی رویه از پوشش گیاهی و محصولات چوبی و غیر چوبی، گسترش آتش سوزی ها، چرای مداوم و بیش از ظرفیت تحمل مراتع، فعالیت های معدنی، تغییر کاربری اراضی جنگلی و مرتعی، توسعه غیر اصولی گردشگری، صنعت، توسعه شهری و زیرساخت های عمرانی، که خود از عوامل موثر در بروز ریزگردها، بیماری گیاهان مرتعی، زوال و خشکیدگی درختان بلوط، بنه، زبان گنجشک، نارون، بادام کوهی در جنگل ها و گونه های گون و دافنه در مراتع از جمله گونه هایی هستند که دچار زوال شده اند.	بهره برداری ناپایدار از جنگل ها و مراتع
در نتیجه کشاورزی ناپایدار (شخم زمین های پر شیب و شخم در جهت شیب)، عدم تعادل دام و مرتع، چرای بی رویه، ساخت و ساز و عوامل طبیعی پدیدار می شود و باعث شستشوی خاک می شود	فرسایش

شکار و صید بی رویه	عدم جبران خسارت ناشی از برخی گونه های حیات وحش، استفاده از شیوه های حفاظتی سنتی و نامتناسب با رویکردهای جدید، کمبود ابزارهای مدیریتی مناطق تحت حفاظت، فقدان سرشماری دقیق حیات وحش، ناآگاهی جوامع محلی روستائی و عشایری از مزایای برداشت پایدار منابع زیستی، نبود فناوری های نوین اطلاع رسانی کاهش تهدیدها، کمبود برنامه های آموزشی و تبلیغی برای آشنا ساختن جوامع محلی و گردشگران در زمینه مواجهه صحیح با گونه های حیات وحش و کاهش آسیب های احتمالی آن.
بهره برداری ناپایدار از منابع آب	ضعف قوانین و مدیریت بخشی منابع آب، برداشت غیرقانونی آب از رودخانه، پایین بودن عملکرد استفاده از آب در بخش های اصلی مصرف کننده، تجاوز به حریم بستر رودخانه، توسعه ناپایدار و عدم آگاهی ذینفعان (دولتی و غیردولتی) از اصول مدیریت جامع منابع آب در سطح حوضه، از جمله عواملی می باشد که موجب بهره برداری بیش از حد از منابع آب زیرزمینی و سطحی شده است.
تجمع پسماندها و پساب های خانگی در حاشیه رودخانه ها	ضعف مدیریت حفاظت از حریم رودخانه ها، فقدان سیستم جامع مدیریت پسماند و فاضلابهای روستائی. ناآگاهی جوامع محلی از روش های بهینه مدیریت پسماند و پساب، عدم برنامه ریزی تفکیک زباله از مبدا و تهیه کمپوست، ضعف مکان یابی صحیح دفن بهداشتی و فنی زباله.
آبزی پروری ناپایدار	توسعه ناپایدار مزارع آبزی پروری، گسترش بیماری های آبزیان و امکان انتقال به انسان و اکوسیستم های آبی، ورود گونه های غیربومی و مهاجم، ضعف قوانین و نظارت بر حفظ کیفیت آب های سطحی، عدم نظارت واحدهای صادرکننده مجوز واحدهای پرورش شیلات، ناآگاهی پرورش دهندگان از مضرات استفاده از نهاده های شیمیایی و ...
کشاورزی ناپایدار	مصرف بی رویه سم و کود شیمیایی و علف کش ها (عامل اصلی کاهش کمیت و کیفیت منابع آب های سطحی و زیرزمینی)، شخم در جهت شیب، عدم اجرای الگوی کشت متناسب با امکانات و محدودیت های موجود، پایین بودن راندمان آب مصرفی، روند رو به رشد تک محصولی در بخش باغداری. کمبود آگاهی کشاورزان در زمینه مخاطرات استفاده بی رویه از نهاده های مصرفی، ناآگاهی کشاورزان از کاربرد روش های بیولوژیک کنترل آفات و بیماری ها و همچنین روش های بهینه استفاده از منابع آب
استقرار و بهره برداری از طرح های کلان توسعه بدون رعایت ملاحظات زیست محیطی	ناآگاهی مسئولان ذیربط از ارزش های تنوع زیستی، پایین بودن کیفیت مطالعات زیست محیطی مرتبط با طرح ها، عدم مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی استراتژیک، ناکارآمدی مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی از موثر در استقرار و بهره برداری از طرح های توسعه بدون رعایت ملاحظات زیست محیطی است.

مدیریت ذخیره گاه زیستکره دنا

اجرای فعالیت های مرتبط با حفاظت، توسعه و بهره برداری پایدار از منابع ذخیره گاه زیستکره دنا بر اساس زون بندی صورت می گیرد. ذخیره زیستکره دنا به سه منطقه اصلی تقسیم می شود:

- **منطقه هسته:** برای حفاظت، نظارت و پژوهش؛
- **مناطق بافر:** که منطقه هسته را احاطه کرده و یا متصل است: برای فعالیت های سازگار با محیط زیست.
- **منطقه انتقالی:** برای فعالیت هایی که در آن گروه های ذینفع برای مدیریت پایدار منابع با هم کار کنند.

زون هسته:

شامل اکوسیستم های بکر یا کمتر دست خورده هستند و به عنوان زیستگاه مهمترین گونه های گیاهی و جانوری منطقه برای حفاظت از تنوع زیستی شناخته میشوند. این ناحیه به دلیل داشتن تنوع زیستی غنی، بیشترین ارزش حفاظتی را دارا می باشد. فعالیت هایی با تاثیر بسیار اندک همچون فعالیت های آموزشی و پژوهشی برای این مناطق تعریف گردیده.

برخی فعالیت های پیشنهادی ذخیره گاه زیست کره دنا

- نصب تابلوهای هشداردهنده
- ایجاد سایت پژوهشی برای مشاهده و ثبت جریان های زیست محیطی و نظارت پیوسته
- احداث ذخیره گاه ژنتیک
- تدوین قوانین حفاظتی

زون بافر

این ناحیه زون هسته را احاطه کرده و فعالیت های آن در راستای حمایت از زون هسته می باشد. محدوده این مناطق به طور واضح مشخص شده و فقط برای فعالیت های کم اثر اختصاص یافته است.

برخی فعالیت های پیش بینی شده:

- نصب تابلوهای هشداردهنده
- فراهم آوری زمینه های لازم برای فعالیت های آموزشی و پژوهشی
- گردشگری پایدار، کنترل شده و هدفمند
- شناسایی و پایدار سازی فعالیت های توسعه ای و مدیریتی شامل کشاورزی، جنگلداری، دامداری، جاده سازی و غیره
- حذف گونه های غیر بومی و جایگزین نمودن گونه های بومی
- برنامه ریزی و کنترل چرای دام

زون بینابینی

نواحی هسته و بافر را در بر گرفته و بعضا دارای مرزهای نامشخص است. در این زون فعالیت هایی که با اهداف حفاظت سازگار میباشد مجاز است و بیشتر فعالیت های اقتصادی در این زون صورت می گیرد. در این زون استفاده پایدار از منابع توسط جوامع محلی لحاظ شده است. این منطقه شامل شهرها، مزارع، مزارع پرورش ماهی و دیگر فعالیت های انسانی است و مناطقی هستند که جوامع محلی، سازمان های مدیریتی، پژوهشگران، سازمان های مردمی، گروه های فرهنگی، مراکز اقتصادی و دیگر ذینفعان برای مدیریت و توسعه پایدار منابع در منطقه با هم کار می کنند.

برخی فعالیت های پیش بینی شده:

- انجام فعالیت های مشارکتی در قالب کلیه فرایندهای جاری
- برگزاری جلسات مشترک بین گروه های ذینفع مختلف اعم از دولتی و مردمی
- تشویق برای حضور سمن ها و جوامع بومی در مدیریت ذخیره گاه
- برگزاری کارگاه های آموزشی
- برگزاری نمایشگاه ها و کنفرانس ها
- بازدید کارشناسان متخصص

- مستند سازی و چاپ نشریات مختلف
- تهیه محصولات آموزشی همسو با طبیعت
- توسعه استفاده از انرژی های نو
- برگزاری جشنواره های فصلی
- احداث برج دیده بانی
- نصب تابلوهای متنوع و هدفدار
- آموزش در خصوص فرهنگ و طبیعت
- تهیه آرم محلی برای ذخیره گاه
- برپایی بازارهای محلی
- آموزش محیط زیست در مقاطع مختلف
- آموزش محیط بانان
- کشت و توسعه گیاهان دارویی
- برنامه ریزی چرای دام
- توسعه کشاورزی پایدار و ارگانیک
- احیا و بهسازی منابع آب
- برنامه ریزی برای جلب گردشگر
- توسعه گردشگری با مدیریت جوامع بومی و محلی به همراه عرضه محصولات محلی
- فرآوری محصولات دامی و ثانیه جنگل و مرتع
- شناسایی و حفاظت از پایه های درختی منحصر به فرد
- احیای صنایع دستی
- توسعه پرورش زنبور عسل توسط جوامع بومی و محلی به عنوان یک منبع معیشتی
- تهیه طرح های کوچک درآمد زا برای جوامع بومی و محلی
- راه اندازی تشکل های روستایی و عشایری